

**Брік С.В.**

*к. е. н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та обліку,  
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»  
м. Харків, Україна*

## **ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «БУХГАЛТЕРСЬКА ПОМИЛКА» ДЛЯ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

Національні стандарти не дають визначення бухгалтерських помилок. Але до них треба відносити арифметичні помилки, методологічні неточності та інше, що може призвести до спотворення фінансової звітності [3].

Міжнародні стандарти дають визначення бухгалтерських помилок попередніх періодів. Це можуть бути помилки в математичних розрахунках, в застосуванні облікової політики, в результаті неуважності, неправильної інтерпретації фактів господарської діяльності, а також в результаті шахрайства [4].

Не є бухгалтерською помилкою коригування фінансової звітності в зв'язку з переходом на МСФЗ, зміна облікової політики та облікової оцінки, зміна характеру операції, тобто, коли поточна операція пов'язана з минулими подіями. До таких можна віднести повернення, перегляди цін, зміна суті операції. Це самостійні операції, які ніякого відношення до помилок не мають [2]. Тільки суттєва інформація, яка задається як кількісними критеріями, так і

якісними ознаками, значущими для її користувачів, може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності.

Критерії, в загальному випадку, визначаються відповідними П(с)БО або МСФЗ, а також керівництвом підприємства, якщо вони не встановлені законодавчо та закріплені в наказі про облікову політику.

Незважаючи на те, що не суттєва помилка не позбавляє фінансову звітність статусу достовірної, виправляти її слід, так як для цілей виправлення бухгалтерських помилок ніякого поділу на суттєві і не суттєві - немає.

По суті, істотність помилки є основним критерієм, за яким визначається обов'язок оприлюднити виправлену фінансову звітність чи ні.

А ось для підприємств, які застосовують міжнародні стандарти бухобліку, істотність помилки впливає на спосіб її виправлення.

Для виправлення істотних і навмисних помилок (незалежно від їх суттєвості) застосовують ретроспективний спосіб, а для виправлення несуттєвих помилок, допущених ненавмисно - перспективний спосіб без перерахунку даних попередніх періодів.

Наведемо класифікацію бухгалтерських помилок.

Зважаючи на те, що звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік, бухгалтерські помилки можна розділити на два типи [2]:

– помилки поточного року (допущені і виявлені в одному і тому ж звітному році або після закінчення звітного року, але до затвердження (надання) фінансової звітності)

– помилки минулих років (допущені при складанні фінансових звітів за попередні роки, а виявлені в поточному звітному періоді). Причому до помилок, допущених за попередні періоди, відносять ті помилки, яких припустилися в попередніх календарних роках стосовно моменту їх виявлення.

Помилки поточного року виправляються шляхом внесення змін в первинні облікові документи та реєстри бухгалтерського обліку поточного звітного періоду.

В залежності від моменту виявлення помилки використовують або коректурний метод (для помилок, виявлених до закриття місяця), або метод червоного сторно та додаткових бухгалтерських проведення (для помилок, виявлених після закриття місяця).

При виправленні «поточних» помилок нерозподілений прибуток (непокріті збитки) безпосередньо не коригують, не потрібно повідомляти користувачів фінансової звітності про таке виправлення і тим більше подавати порівняльну інформацію.

Порядок виправлення помилок минулих років залежить від того, чи вплинули вони на величину нерозподіленого прибутку (непокрітого збитку), а також на фінансовий результат, чи ні. Якщо бухгалтерська помилка вплинула на фінансовий результат, то в бухгалтерському обліку потрібно коригувати сальдо нерозподіленого прибутку (непокрітого збитку) на початок звітного року через рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)» в кореспонденції з рахунками бухгалтерського обліку відповідних об'єктів класів

1-6. Якщо бухгалтерська помилка не вплинула на фінансовий результат, то рахунок 44 не використовуємо, а коригуємо сальдо на початок року тільки за тими статтями активу і пасиву балансу, яких ці помилки торкнулися.

Що стосується фінансової звітності, то треба подати порівняльну інформацію у фінансовій звітності (скласти нову фінансову звітність за помилковий період - так, ніби помилки не було) та розкрити інформацію щодо виправлення помилок, які мали місце в попередніх періодах. В примітках до фінансових звітів, виправляючи помилку, яка не вплинула на фінансовий результат, коригуємо тільки відповідні статті Балансу на початок року.

При цьому необхідно скласти бухгалтерську довідку, яка містить причину помилки, посилання на документи та облікові регістри, в яких допущено помилку. Підписується така довідка працівником, який її склав, і після перевірки - головним бухгалтером.

І останнє, що слід відмітити стосовно цього питання. У бухгалтерських помилок на відміну від податкових, не існує терміну давності. Для останніх встановлений термін давності 1095 днів, що настають за останнім днем граничного строку подання помилкової декларації [1].

Тому, якщо бухгалтерська помилка буде виявлена пізніше такого терміну, підстав коригувати податкову звітність вже не буде (за умови, що за цей період не було уточнень, які могли продовжити термін позовної давності) [5].

### **Список літератури**

1. Податковий кодекс України від 02.12.2012р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.1999р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
3. П(с)БУ 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» від 28.05.1999р. № 137 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
4. МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files>.
5. Алешкіна Н. Помилки в бухобліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://buhgalter911.com/news/news-1042672.html>.